

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 października 2021 r. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30 września 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych - I Oddział w Ł. przyznał G. D. prawo do emerytury od 9 października 2021 r. i jednocześnie odmówił prawa do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli przed dniem 1 stycznia 2009 r. udowodni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszący co najmniej 15 lat oraz nie nabył prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zakład odmówił przyznania rekompensaty ponieważ na wymagane 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze do 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca udokumentował jedynie okres 7 lat 8 miesięcy i 13 dni.

Do pracy w szczególnych warunkach nie zostały zaliczone następujące okresy:

- od 21 lutego 1975 r. do 12 czerwca 1984 r., ponieważ pracodawca nie określił charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz nie powołał się na przepisy resortowe ministra, pod którego podlega zakład pracy.

/decyzja k. 10-12 akt ZUS/

G. D. reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika odwołał się od powyższej decyzji w części odmawiającej prawa do rekompensaty.

Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1) naruszenie art. 184 ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez dokonanie nieprawidłowej ich wykładni polegającej na uznaniu, iż nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w sytuacji gdy z przedłożonych w toku postępowania dokumentów jak i z okoliczności niniejszej sprawy wprost wynika, iż staż pracy Powoda w warunkach szczególnych wynosi łącznie ponad 17 lat;

2) naruszenie §2 i §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez dokonanie ich nieprawidłowej wykładni polegającej na uznaniu, iż nie udowodnił wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w sytuacji gdy przedstawione dokumenty, wskazują wprost na ponad 17 letni staż pracy w warunkach szczególnych do 31.12.2008 roku;

Mając na uwadze powyższe, odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w jej zaskarżonej części poprzez przyznanie mu zwiększonej emerytury, z uwzględnieniem jego wieloletniej pracy w warunkach szczególnych..

/odwołanie k. 3-10/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowieź na odwołanie k. 14/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. D. urodził się (...) /bezsporne/

W okresie od 1 września 1972 r. do 12 czerwca 1984 r. był pracownikiem Gminnej Spółdzielni (...) w B., zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu, pracy przy czym do 20 lutego 1975 r. był uczniem zawodu, od 21 lutego 1975r. powierzono

mu stanowisko ciastkarza, a następnie ciastkarza - brygadzysty. /świadcstwo pracy k. 5 akt kapitałowych ZUS oryginał w aktach osobowych koperta k. 30/

Praca wnioskodawcy polegała na przygotowywaniu słodkiego ciasta drożdżowego, które było wyrabiane w mieszarce i ręcznie wykładane do form, po zważeniu. Uczestniczył w całym procesie wyrobu ciasta, łącznie z wypiekiem. Z ciasta drożdżowego wypiekano bułeczki i rogalce. Wypiekano także duże placki drożdżowe w formach, ciasta piaskowe i keksy. Natomiast na stole ręcznie ugniatano ciasto francuskie. Zajmowano się również wypiekiem tego ciasta.

Cukiernia we wskazanej Spółdzielni była połączona z piekarnią. Ciastkarze mieli osobny stół, piekarzy i ciastkarzy dzieliły w hali otwarte drzwi. Na piekarni były 2 piece, gdzie wypiekano ciasta. Na jednej hali o wymiarach 20x20 m jednocześnie odbywało się przygotowanie ciasta słodkiego i pieczywa. W tych samych piecach jednocześnie wypiekano chleb i ciasto. Na hali produkcyjnej panowała wysoka temperatura od pieców, pyliło się także od mąki.

Praca piekarza nie różniła się w zasadzie niczym od pracy ciastkarza. P. (pieczywa) mieli tylko inny grafik pracy – pracowali nocą i zaczęli tydzień pracy w nocy niedzieli na poniedziałek, zaś ciastkarze pracowali w niedzielę i nocą tylko w okresach świątecznych. Zdarzało się, że ciastkarze pomagali piekarzom przy wypieku pieczywa, formowali wyroby, wsadzali je do pieca i wyjmowali po upieczeniu. Kilka razy w miesiącu zstępowali piekarzy.

Jako ciastkarz – brygadzysta G. D. nadzorował pracę i wydawał polecenia innym pracownikom, jednocześnie wykonując tę samą co oni pracę na hali produkcyjnej. Podlegały mu wówczas 3-4 osoby, a na zmianie wszystkich było od 6 do 8 pracowników.

Odwolujący był jednym brygadzystą ciastkarzy pracujących na dwie zmiany. Pracował tylko na zmianie porannej.

Praca wnioskodawcy jako brygadzysty nie różniła się od pracy podległych mu pracowników. Jako brygadzysta dodatkowo zajmował się wyłącznie wydawaniem surowców do produkcji ciasta, co zajmowało mu łącznie nie więcej niż kilka minut dziennie - dla obu zmian. Kierownik piekarni przekazywał mu informacje ile w danym dniu mają upiec ciasta i na tej podstawie wnioskodawca wydawał produkty.

W spornym okresie w Gminnej Spółdzielni (...) w B. pracowali odrębni brygadziści dla piekarzy i ciastkarzy.

/zeznania świadka E. K. e-protokół z rozprawy z dnia 31.05.2022 zapis 00:20:20 00:32:00, przesłuchanie wnioskodawcy e-protokół z rozprawy z dnia 31.05.2022 zapis 00:34:44-00:38:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami zapis 00:01:52 - 00:18:37/

W okresie wskazanego zatrudnienia wnioskodawca nie był oddelegowywany na inne stanowisko pracy, zajmował się tylko wyrobami cukierniczymi, w okresie tym nie było przestoju. /zeznania świadka E. K. e-protokół z rozprawy z dnia 31.05.2022 zapis 00:20:20 00:32:00, przesłuchanie wnioskodawcy e-protokół z rozprawy z dnia 31.05.2022 zapis 00:34:44-00:38:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami zapis 00:01:52 - 00:18:37/

Gminna Spółdzielnia (...) w B. w dniu 14 października 2003r. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, iż G. D. był zatrudniony w tej Spółdzielni w okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1984 r., w tym w okresie od 1 września 1972 r. do 12 czerwca 1984 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę ciastkarza – produkcja i wypiek wyrobów ciastkarskich – na stanowisku wymienionym w wykazie, dziale X poz. 11 pkt 4 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. poz. 43 w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze /Dz. U nr 8 z dnia 18.02.1983 r. Wskazano także, że w okresie od 1 września 1972 r. do 20 lutego 1975r. był uczniem zawodu. /świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 5 akt ZUS dot. emerytury pomostowej oryginał w aktach osobowych koperta k. 30/

Decyzją z dnia 8 marca 2019 r. odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej. /decyzja k. 18 akt ZUS dot. emerytury pomostowej/

W dniu 30.09.2021 r. G. D. złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą. /wniosek –k 1-3 akt ZUS/

Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r. , poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (zob. np. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX/el. 2017; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przepisy art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze do dnia wejścia w życie ustawy tj. do 31.12.2008 r. w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 291) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z przepisu §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawca domagał się ustalenia, że w spornym okresie zatrudnienia od 21 lutego 1975 r. do 12 czerwca 1984 w Gminnej Spółdzielni (...) w B. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Tym samym brak świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub wydanie świadectwa, które nie spełnia wymagań formalnych nie przekreśla ustalenia, że tego rodzaju praca była wykonywana. W szczególności ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się bowiem te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. W szczególności zastosowanie mają art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. Strony mają też prawo podważać moc dowodową dokumentów, w tym także świadectwa pracy, które jest dokumentem prywatnym i podlega ocenie przez

sąd zgodnie z zasadami art. 233 § 1 k.p.c. W postępowaniu sądowym nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne. (tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 20 lipca 2016 r., III AUa 690/15, LEX nr 2121869).

W sprawie o świadczenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdzie przedmiotem ustaleń sądu ma być charakter zatrudnienia, dokonywanie ustaleń stanu faktycznego odbywa się z reguły poprzez przeprowadzenie dowodów osobowych oraz - o ile to jest możliwe - dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych. Osobowe źródła dowodowe (w tym zarówno zeznania świadków, jak i strony procesowej) muszą być skonfrontowane z istniejącą dokumentacją i dopiero uzyskanie przekonania graniczącego z pewnością co do przebiegu zatrudnienia, może pozwolić na pozytywne rozstrzygnięcie o prawie do świadczeń. Ocena osobowych źródeł dowodowych musi być przy tym wolna od jakiegokolwiek dowolności, uwzględniając reguły logiki oraz zasady doświadczenia zawodowego. (tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 27 października 2016 r III AUa 41/16 LEX nr 2151525).

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez wnioskodawcę we wskazanym zakładzie w spornym okresie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

Wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art.32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r. III AUa 1370/12 LEX nr 1339369).

Kwalifikacja pracy jako pracy w warunkach szczególnych odbywa się na podstawie kryterium stanowiskowo-branżowego (czyli konkretne stanowisko w określonej branży). Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia i uciążliwości w oddzielnych działach oraz przypisanie poszczególnych stanowisk pracy do odrębnych gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż konkretne stanowisko jest narażone na ekspozycję czynników szkodliwych w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale gospodarki (branży) jest umiejscowione. Dlatego konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki. Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. Od kryterium branżowego można odstąpić w pewnych sytuacjach, gdy wykonywana jest praca uznana za szkodliwą dla jednej branży, mimo iż warunki jej wykonywania w innej branży są tak samo szkodliwe. Jeżeli pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 grudnia 2016 r., III UK 40/16, LEX nr 2186064).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzony mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 II UK 21/10).

Pełne zatrudnienie w warunkach szczególnych pojmowane jest jako bezwzględna cecha tego zatrudnienia jako uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego. Możliwe jest przy tym łączenie w przebiegu dniówki prac

o różnym charakterze polegające na wykonywaniu nie jednego, lecz kilku rodzajów prac w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie. W takim wypadku do czasu pracy w warunkach szczególnych zlicza się czas równolegle wykonywanych czynności tylko wtedy, gdy różne prace wszystkie łącznie lub każda z osobna odpowiadają pracom w szczególnych warunkach i wszystkie razem wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia z dnia 2 czerwca 2016 r., III AUa 1687/15, LEX nr 2062050/ Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest natomiast dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (por.wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że wymienione w Dziale X w rolnictwie i przemyśle rolno – spożywcym poz. 11 **prace przy wypieku pieczywa**, stanowią pracę w szczególnych warunkach.

Ponadto w uchwale nr 64/83 z dnia 25 lipca 1983 r. Zarządu Głównego (...) w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w Spółdzielczości Rolniczej jako prace w szczególnych warunkach w wykazie A dział X poz. 11 „przy wypieku pieczywa” w kolejnych punktach wymienione są prace 1. ręczny odbiór pieczywa na blachach, 2 ręczny odbiór listka waflowego z pieca, 3. piekarz, **4. ciastkarz**, 5. operator linii produkcyjnych nakładający kęsy ciasta do pieca i odbierający pieczywo z pieca, 6. ekspedytor wyrobów gotowych, 7. przesiewacz mąki, 8. trzepacz worków, 9. operator linii przy produkcji koncentratów ciast, 10. obsługujący agregat caramil cream (10).

Podkreślić należy, że również zarządzenie resortowe Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług, w punkcie A dział X "w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywcym" pod pozycją 11 "prace przy wypieku pieczywa" wymienia następujące stanowiska pracy: w pkt 1 - piekarz, w **pkt 2- ciastkarz**, w pkt 3- ręczny odbiór pieczywa na blachach z pieca, pkt 4 - ręczny odbiór listka waflowego z pieca, w pkt 5 - operator linii produkcyjnych nakładających kęsy do pieca odbierający pieczywo z pieca, pkt 6 - ekspedytor wyrobów gotowych, w pkt 7 - przesiewacz mąki, w pkt 8 - trzepacz worków, w pkt 9 - operator linii przy produkcji koncentratów cist, w pkt 10 - obsługujący agregat caromil cream, w pkt 11 - piekarz pieczywa cukierniczego trwałego - ręczny odbiór wyrobów z pieca.

Mimo zatem, że w wykazie A, dziale X, poz. 11 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione są "prace przy wypieku pieczywa", to jednak nie oznacza to, że ten rodzaj prac nie obejmuje swym zakresem także stanowiska ciastkarza. Nie należy bowiem zapominać, że w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz posługuje się pojęciami ogólnymi, a zatem w celu właściwego zrozumienia użytego tam pojęcia należy sięgnąć do treści wykazów resortowych. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 stycznia 2017 r.III AUa 209/16)

Przedkładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że z ustaleń poczynionych w procesie w oparciu o dostępną dokumentację zeznania świadka, korespondujące z przesłuchaniem ubezpieczonego, wynika, iż G. D. będąc zatrudnionym w Gminnej Spółdzielni (...) w B. na stanowisku ciastkarza w okresie 21 lutego 1975 r. do 12 czerwca 1984 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy podejmował wszelkie prace przy produkcji wyrobów cukierniczych od wyrobu ciasta po ich wypiek.

Sąd ma przy tym na uwadze iż w wyroku z dnia 12 lipca 2011 r. (II UK 2/11) Sąd Najwyższy uznał, że wykonywanie przez ciastkarza prac polegających na przygotowywaniu ciasta (rozczyn) wyrabianiu, porcjowaniu i formowaniu ciasta oraz dekorowaniu pieczywa nie pozwala na przyjęcie, że osoba ta stale i w pełnym wymiarze (8 godzin dziennie) pracowała przy wypieku pieczywa. Innymi słowy, powyższe prace przygotowawcze zostały uznane przez Sąd Najwyższy za prace, które nie są pracami przy wypieku pieczywa, a zatem nie są one pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych. Łączenie zaś innych prac - nie kwalifikowanych jako prace w warunkach szczególnych - z pracami tak kwalifikowanymi

oznacza, iż te ostatnie nie są wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy co wyłącza możliwości zaliczenia takich okresów zatrudnienia do okresów wymaganych do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym.

Niemniej jednak takiej argumentacji nie sposób zaakceptować. Sąd Okręgowy podziela utrwaloną wykładnię przedmiotowego przepisu zaprezentowaną m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2015 r. I UK 336/14 (Legalis nr 1249644), zgodnie z którą przy ocenie prawa do wcześniejszej emerytury podwładnego pracującego przy wypieku pieczywa organ rentowy powinien uwzględnić wszystkie czynności składające się na proces technologiczny (zob. także wyrok SN z 28 lutego 2010 r. II UK 218/09 LEX nr 590247, wyroki SA w Białymstoku III AUa 452/12 nr (...), SA w S. III AUa 785/12 Legalis 1217322, SA w G. 581/14 nie publ.), zatem nie tylko prace polegające na wkładaniu i wyciąganiu pieczywa z pieca.

Podnieść również należy, że zakres prac określonych jako "prace przy wypieku pieczywa" wynikający z powołanej uchwały i zarządzenia jest szerszy niż tylko prace polegające na odbiorze, wkładaniu pieczywa do pieca. W ocenie Sądu Okręgowego wynika to z innej organizacji i warunków pracy w małych zakładach spółdzielczych, czy rzemieślniczych, aniżeli w dużych zakładach przemysłu spożywczego podlegających branżowo Ministrowi Rolnictwa. W tych drugich, z uwagi na wielkość zakładu możliwa i racjonalna była specjalizacja stanowiskowa, stąd możliwe było ściśle wydzielenie stanowisk pracy w warunkach szczególnych. W piekarni, w której w małym pomieszczeniu pracuje zaledwie kilka osób, wszystkie pracują w wysokiej temperaturze, zapyleniu i rodzaj pracy dostosowany jest do aktualnie wykonywanego zadania, więc musi być zmienny (zob. także uzasadnienie wyroku SN sygn. II UK 218/09).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego wyroku w sprawie I UK 336/14, taką tezę potwierdza wykładnia gramatyczna i funkcjonalna. Sąd Najwyższy stwierdził też, że opis obowiązków zawodowych piekarza zawartych w Międzynarodowej karcie Charakterystyki Zagrożeń Zawodowych, wskazuje, iż praca piekarza w procesie technologicznym wypieku pieczywa nie ogranicza się tylko do wykonywania czynności polegających na umieszczeniu przygotowanego ciasta w piecu i wyłożeniu upieczonego produktu z pieca. Przypomnieć zatem trzeba, iż zgodnie z opisem zawodu piekarza wynikających z ww. Karty: piekarz miesza składniki i wypieka zgodnie z recepturą produkcji: chleby, słodkie pieczywo i inne wypieki. Odmierza mąkę, cukier, dodatki i inne składniki do przygotowania zaczynu (rzadkie ciasto), ciast, farszu (wypełniaczy) i lukru, używając wagi i naczyń odmierzających. Wyrzuca z opakowań składniki do miski maszyny miksującej lub kociołka miksującego pod parą lub przygotowuje składniki zgodnie z recepturą. Walcuje, tnie i nadaje kształt ciastu w formie rożków. Przygotowuje spody ciast i tortów i produkty potrzebne przed pieczeniem. Umieszcza ciasto w rondlach (brytfannach), formach lub na blachach i piecze w piekarnikach lub na grillu. Obserwuje kolor produktów w trakcie pieczenia i ustawia termostat lub inną kontrolkę temperatury stosowanego piekarnika. Stosuje glazurę cukierniczą, lukier lub inne wykończenie upieczonego pieczywa, używając szpatułki lub pędzla. Może specjalizować się w pieczeniu jednego typu produktu, takiego jak chleby, rogałe, babeczki, bułki. Może sporządzać nowe receptury (por. w tym zakresie także wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 lutego 2017 r. III AUa 1667/16)

W konsekwencji twierdzenie, iż praca odwołującego, który w całym spornym okresie pracował jako ciastkarz na pełnym etapie produkcji nie mieszczą się w ustawowej definicji pracy w warunkach szczególnych, nie zasługuje na poparcie.

W okresie od 21 lutego 1975 r. do 12 czerwca 1984 r. G. D. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się czynnościami, które należą do procesu technologicznego wypieku pieczywa (chleba, ciast, ciastek), a zatem pracował w warunkach szczególnych.

Podkreślić też należy, iż również jako brygadzysta pracujący wykonywał wszystkie prace konieczne w procesie wypieku pieczywa, co jest logiczne w sytuacji niewielkiego zespołu na zmianie. Powierzenie obowiązków brygadzisty automatycznie natomiast nie powoduje, że praca na takim stanowisku uniemożliwia uznanie jej za wykonywaną w szczególnych warunkach, jeżeli jest to brygadzysta pracujący i wykonujący stale i w pełnym wymiarze prace wymienione w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). (tak też w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 marca 2015 r. III AUa 517/14)

W konsekwencji cały powyższy sporny okres winien zostać zakwalifikowany jako praca w szczególnych warunkach.

Reasumując, po uwzględnieniu do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 21 lutego 1975 r. do 12 czerwca 1984 w Gminnej Spółdzielni (...) w B. (8 lat , 2 miesiące i 20 dni) i okresu już przyjętego przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji jako okres pracy w szczególnych warunkach (7 lat 8 miesięcy i 13 dni) , G. D. spełnia wymóg posiadania 15-letniego okresu pracy w takim charakterze. Tym samym przysługuje mu prawo do rekompensaty.

W myśl art. 100 ust. 1. ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Na mocy art. 129 ust. 1 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., w zw § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 roku , poz. 265 z późn. zm.).

J.L.